

Agricultura ecològica, un mercat cada vegada més pròxim

Tot i que encara és residual, l'agricultura ecològica creix any rere any, en hectàrees d'explotació i en operadors, responent a un consumidor malfiat davant la inseguretats alimentària i ecològica de l'agricultura convencional.

Els esdeveniments dels últims anys són indicadors carregats de significació, amb un missatge de claredat resplendent: vaques boges que fan de l'aliment verí; pollastres convertits en química de dioxina; l'aigua del pou nitrificada... La crisi del model agrícola intensiu, compromès amb la lògica de creixement sostingut, apareix com més va, més indesitjable.

En aquesta situació, l'agricultura ecològica és l'alternativa al mercat per al consumidor, que pot saber com s'utilitza una dieta ecològica per combatre el càncer, que aquests aliments rebaixen notablement la presència de pesticides clorats a la llet materna o que, simplement, un tomàquet ecològic té 23 miliequivalents de calci per cada 100 grams, mentre que un de convencional només en té 4,4. Consumir amb el coneixement que s'ha respectat la fertilitat de la terra i la seva diversitat genètica amb el recurs, foragitant la química de síntesi o els organismes modificats genèticament i fent servir la rotació i associació de cultius, l'adob animal i vegetal, a més a més de respectar els mínims vitals que requereix el bestiar.

A Catalunya, el mateix conseller d'Agricultura, Josep Grau, anuncià fa pocs dies que des del govern hi havia la intenció d'apostar fort pel mètode ecològic en la ramaderia, un sector que aporta el 60% de la Producció Final Agrària catalana i que, cal recordar-ho, va ser el més sacsejat per la crisi de l'encefalopatia espongiforme bovina (EEB), a més dels cíclics brots de pesta porcina clàssica.

Les dades de referència del Principat són prou eloqüents: la superfície total

inscrita d'agricultura ecològica a Catalunya s'ha incrementat en un 369%, en passar de 10.827 hectàrees a 50.789,5, al 2001. Tanta superfície com Portugal (50.002 hectàrees) i bastant més que països comunitaris com Bèlgica (20.000), Holanda (28.000), Grècia (25.000) i Irlanda (32.000).

Amaia Prat, directora del Consell Català de la Producció Agrària Ecològica (CCPAE), explica que "aquest creixement tan important, que afecta tant productors com elaboradors, cal atribuir-lo en bona part als escàndols alimentaris, que han fet que el consumidor se la vulgui jugar per la qualitat alimentària". En el camp obert de la globalització, Amaia Prat creu que l'agricultura ecològica pot trobar la seva oportunitat: "El productor pot prendre la seva parcel·la de mercat per la diferenciació."

Canviar el règim d'ajuts. És clar que si realment volem assistir al naixement d'una nova edat agrícola, alguns canvis seran necessaris. Actualment, les línies d'ajuts no són per a tots els productes, ni tots en reben. Cal fer avinent que estem parlant de pagesos que potser no tenen un cost de producció tan diferent del que té un pagès convencional, però sí que han de pagar garanties, ser inscrits en un registre i sotmetre's a rigorosos controls. En casos com la ramaderia, es dona la paradoxa que l'ajut públic es concedeix per hectàrees d'explotació, i cal tenir en compte que el que opta per la via ecològica es distingeix precisament per tenir poc prat per pasturar. Tampoc no s'entén que els elaboradors no puguin gaudir de cap línia de subvenció que els incentivi.

Hem de tenir en compte que, en un cens que no para de créixer, a Catalunya hi ha en aquests moments 210 elaboradors. Com informa Prat, algunes autonomies ja s'estan movent en aquest sentit, perquè el disseny de l'ajut públic respongui a una altra lògica. De vegades és cosa de respectar sensibilitats: els productors troben injust haver de pagar la certificació com a operador ecològic, que pot suposar un cost afegit de l'1 al 2%, mentre al mateix temps estan fent un esforç per conrear un producte més sa i amb uns mètodes ambientalment curosos.

És clar que potser no és tant cosa de potenciar ajuts com acostar el producte al consumidor. El màxim representant del sector al País Valencià, Carles García, president del Comitè d'Agricultura Ecològica, creu que "la qüestió no és augmentar els ajuts als productors, sinó que el producte sigui assequible en el sentit físic".

García troba una de les claus per enlairar definitivament l'agricultura ecològi-

ca en la distribució: "Caldria xarxes de distribució tan directes –circuitos curts– com fóra possible, amb el suport dels poders públics, controlant els mercats municipals, que podrien ser el millor aparador per al producte ecològic." La fruita i hortalissa ecològiques, que tan bé s'han defensat al mercat fins fa poc al País Valencià, podrien així ser més barates, tot i que García també creu en allò de pagar més per aconseguir el gust: "Com amb els vins, perquè no et pots gastar més diners per a uns préssecs de millor sabor? Però és que també xoquem amb el desconeixement del públic; són encara molt pocs els que han pogut tastar una amanida completa de producte ecològic." Cal, doncs, donar vies de sortida a aquests 722 operadors del País Valencià (l'any 2000 n'hi havia 611) que donen empremta ecològica a 18.191,07 hectàrees.

A les Illes Balears, l'agricultura ecològica té un significat especial, en el compromís general de l'agricultura per con-

servar l'entorn i el paisatge, davant el turisme, sempre voraç. Paredes de pedra "seca" i marges de pedra actuen en aquesta revalorització al costat de productes agrícoles que volen ser de qualitat. La crida de la reconversió censava, per a l'any 2001, 208 operadors, amb un recompte de 5.479 hectàrees, cosa que significa un creixement del 150% en quatre anys. Per a Alfons Cortès, representant del Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica (CBPAE), l'agricultura ecològica "és una bona opció per a la societat de les Illes, i així ho demostra l'increment espectacular d'inscrits que ha tingut els darrers anys".

Aquesta esperança que l'agricultura ofereixi bons aliments i alguna cosa més es troba en l'acció dels Verds a les Illes Balears, que animen els pagesos a reconvertir-se fins a arribar a un cens de 500 productors que facin realitat que el 10% dels aliments del mercat insular puguin ser ecològics, en el termini de cinc anys.

L'agricultura ecològica als Països Catalans (2001)

ILLES BALEARS

- Operadors: 208
- Superfície inscrita: 5.479 ha
- Especialitats: ametlles, garrofes, cereals, cítrics, hortalisses, olives, vi.

PAÍS VALENCIÀ

- Operadors: 722
- Superfície inscrita: 18.191 ha
- Especialitats: cítrics, hortalisses, cereals, plantes aromàtiques, ametlla, vi, olives, oli d'oliva verge.

CATALUNYA

- Operadors: 682
- Superfície inscrita: 50.789 ha
- Especialitats: vi, oli d'oliva verge, cereals, fruita seca, gra transformat, plantes aromàtiques, fruita i hortalissa, carn fresca.

Continuïtat. Però no és pas fàcil. Vicenta Costa, pagesa ecològica a Jesús (Eivissa) exemplifica no només la problemàtica de l'agricultura ecològica a Balears, sinó a tot arreu. Costa conrea producte d'horta fresc que comercialitza en petits comerços. Ha pogut constatar que "veritablement hi ha demanda, amb molts consumidors turistes, alemanys principalment, però també cal dir que la producció és massa petita". Remarca que "els agricultors convencionals no volen fer el pas a ecològic, i el que ens fa falta és gent que s'hi dediqui: si jo ara em retirés, s'acaba a Eivissa l'oferta del que estic fent". Vicenta forma part d'un conjunt de vint pagesos que es dediquen a l'agricultura ecològica a Eivissa, dels quals ella és l'única que conrea l'horta. Entre els que formen part del cercle, hi ha els que han tirat cap a l'agroturisme, amb petites produccions per al consum familiar i dels hostes. Vicenta Costa creu, i això serveix a Eivissa i a qualsevol altre lloc, que cal més organització cooperativista per aconseguir superar l'estat actual, en què molta dedicació s'ha de fer per necessitat a temps parcial.

Uns quants anys d'avantatge en configuració d'un sistema cooperativista d'agricultura ecològica han fet que a la Catalunya Nord, com informa Pere Codonyan, el 5% del total de superfície agrícola (de 4.682 hectàrees) es dediqui a l'agricultura ecològica, que compta amb un cens de 162 productors. Val a dir

que, a Catalunya, tot i l'auge actual, s'arriba al 4,7%, i al País Valencià, al 2,6%.

Fer mercats. Hem parlat de circuit curt, de mercat local, però el que s'observa és que el producte ecològic no renuncia a fer el llarg viatge de l'exportació. Com destaca Amaia Prat, a Catalunya els vins ecològics han aconseguit nínxols de mercat estables a mercats tan exigents com el dels EUA o els d'Europa del Nord. El mateix passa amb l'oli. Viatges llargs perquè encara, a la vora, no hi ha prou massa crítica de consumidors. Amaia Prat assenyala la informació, un eix que, no cal oblidar-ho, sempre és fonamental en tot l'univers ambiental. Posa Andalusia com a exemple de tasca de promoció institucional a cada barri. Però també diu, com a plany, que "si hi hagués botigues a cada barri...".

Ja en són un bon grapat, els establiments d'alimentació amb una oferta de productes biològics gairebé completa que s'escampen pels carrers més cèntrics de Barcelona. Però potser no n'hi ha prou. Com creu el director general de l'empresa Central de Productes Biològics (CPB), "cal millorar la distribució final, que hi hagi supermercats biològics, ja siguin cadenes d'aquí o estrangeres, perquè el producte pugui ser trobat fàcilment pel client". Aquest mateix any està previst que alguns grups de capital alemany i holandès, després d'ha-

Tot i l'augment experimentat en els darrers anys, els comerços que ofereixen aliments biològics encara són una aclaparadora minoria. La creació de cadenes de supermercats biològics permetria que el consumidor trobés fàcilment aquests productes. Precisament, després d'haver sondejat el mercat al Principat, alguns grups de capital holandès i alemany semblen decidits a fer aquest pas.

ver sondejat el mercat, es decideixin a obrir el canal de supermercat. La idea d'eixamplar la distribució sedueix la CPB, des que té el muscle financer del poderós fons d'inversions Pan European Food Fund, que possibilitarà que aquesta empresa de Lliçà de Munt (Vallès Oriental) facturi l'any 2005 uns 18 milions d'euros.

El segell dubtós. Dissortadament, si hi ha alguna cosa que encara caracteritza el nostre mercat de productes biològics és la sospita de frau sobre allò que hauria de ser un aliment de garantia completa nutritiva i sanitària.

A l'estat espanyol, el Ministeri d'Agricultura va liberalitzar l'ús del segell "bio", amb la qual cosa permetia la coexistència amb el d'"ecològic", que correspon a la distribució de genèrics que hi ha a la Unió Europea.

La liberalització ha fet sortir falsos "bio" com bolets, i els grans noms de la indústria agroalimentària (Nestlé, Danone, Yoplait, Clesa) han pogut aprofitar-se de la innocència del majoritari consumidor despistat. El agents del sector esperaven que el Tribunal Suprem resolués amb una moratòria sobre el decret liberalitzador, però encara no és així. Així doncs, el consumidor espanyol ha de fer un exercici extra per poder triar el gra de la palla.

Jordi Garriga

RECOLLIDA LATERAL

Un nou servei!

de residus orgànics

més net més ràpid més eficaç

Respecta els
horaris de
recollida

a partir de les 21:00

Tanca bé la bossa
i fica-la sempre dins
del contenidor

No aparques
davant dels
contenidors

a la recollida lateral
FES-LI COSTAT!

AJUNTAMENT DE GANDIA
MEDI AMBIENT

TRIA
GANDIA

